

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Moure el món amb un barret de copa

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

David Grossman, *Les històries de l'itamar*. Traducció de l'hebreu d'Eulàlia Sariola. Il·lustracions de Xavier Salomó. Col·lecció *El Vaixell de Vapor*. EDITORIAL CRUÏLLA. Barcelona, 2003. A partir de 7 anys.

Es sis contes de l'escriptor David Grossman es caracteritzen pel seu tractament fantasiós, surrealista i, en alguns moments, caldersià elevat al cub, i també per una fina ironia que amaga entre línies molles de reflexió sobre la condició humana.

David Grossman (Jerusalem, 1954) ha tractat en algunes de les seves obres generals temes relacionats amb la justícia i

al qual espanten les criatures, entendre's amb un somni que viu en absoluta dependència de l'itamar, o fer mans i mànigues, mai més ben dit, per treure d'un barret de copa màgic que era de l'avi les bèsties més increïbles a partir de la primera transformació que ha fet del seu pare.

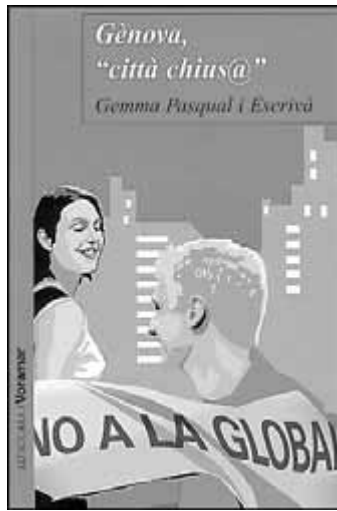
L'ALIAT: UN BON ESTIL

La fantasia literària de David Grossman té un gran aliat: el seu estil. Per tant, no cau en la barroeria fantasiosa que acaba embrutint el gènere fantàstic a cops d'abús de màgia potàgia mal interpretada. És precisament la seva netedat a l'hora de relatar el que estalvia pensar que el fil argumental, el tret anecdòtic de cadascun dels contes, fuig de

complicacions i no busca la gran originalitat sinó el manteniment d'una trama, conte a conte, que faci del protagonista, l'itamar, un personatge ple de curiositat per tot allò que l'envolta i també ple de dubtes davant les respostes amb què l'obsequien el fantasma, el conill, el barret màgic o altres elements animats d'entre els que apareixen en els sis contes del recull.

La traducció d'Eulàlia Sariola manté la línia de relació gairebé umbilical que la traductora té amb aquesta llengua i la seva coneixença de la literatura hebrea, de la qual ha aportat fins ara, al castellà i al català, totes les obres traduïdes d'Uri Orlev, autor d'origen jueu resident a Israel, d'on és també David Grossman.

Les il·lustracions de *Les històries de l'itamar*, en color, malgrat l'edició en format de llibre de butxaca, tenen l'avantatge de ser reproduïdes, majoritàriament, a doble làmina. L'il·lustrador ha buscat reflectir la referència més àlgida de cadascun dels contes, i la troballa realista que fa el lector entre línies, fa que el caràcter surrealista dels relats trobi la seva justificació en alguna de les imatges. La més surrealista, la més sorprenent, és la de l'últim conte (pàg. 73) on l'itamar, amb el barret de copa que protagonitza el conte —un barret digne d'una de les peces de vestuari que fa servir sovint Carles Santos en els seus muntatges escènics—, té sobre el cap gairebé un zoo amb el bestiar en què ha convertit el seu pare.

Gemma Pasqual i Escrivà, *Gènova "città chiusa"*. ALFAGUARA. Voramar, 1967. A partir de 14 anys.

Xosé A. Neira Cruz, *L'ermeni dorm*. Traducció de Pau Joan Hernández. Col·lecció *Joves Adults*. PROA / LA GALERA. Barcelona, 2003. A partir de 14 anys.

Ann Brashares, *L'estiu dels texans blaus*. Traducció de Rosa M. Puig. Col·lecció *Gran Angular*. EDITORIAL CRUÏLLA. Barcelona, 2003. A partir de 14 anys.

La protagonista pren consciència del que vol dir la paraula *globalització* quan es veu atrapada a la ciutat de Gènova entre els manifestants antiglobalitzadors. Viu en primera persona tot el que va passar en la cimera de G-8 del juliol del 2001, durant la qual va morir un jove manifestant. Amb només 17 anys, haurà de sobreviure en una ciutat en estat de setge.

Bia de Mèdici, filla gran i il·legítima del gran duc Cosimo I de Florència, explica els últims dies de la seva vida. Ser dona no és fàcil en ple segle XVI. Fora de la gàbia que per a Bia representa la vida a palau, bull un món ple de perills i patiments, però també de llibertat. L'amor entra per les reixes de la gàbia.

Quatre personalitats, quatre mons, quatre noies que passen el primer estiu separades, però unides per un fil indestructible, l'amistat. Amistat simbolitzada per uns texans que s'aniran enviant i que compartiran en les diferents noves experiències que viuran: feina, adversitats, enamoraments...

XAVIER SALOMÓ

ITAMAR, VIST PER XAVIER SALOMÓ

els drets humans. No és estrany, doncs, que alhora que es planteja un recull de contes per als primers lectors, hi deixi pessics també de certes claus de moralitat.

A *Les històries de l'itamar*, el protagonista comú dels sis contes és el mateix Itamar, un petit entremalitat, al qual l'autor dota d'una imaginació singular que el fa anar de sorpresa en sorpresa. Grossman situa els seus contes en l'àmbit domèstic. Per tant, les relacions indirectes amb els objectes casolans i també els pares formen part dels seus arguments.

TRANSFORMACIONS

Des d'escollir quina mena de germà és el que porta a dins la mare embarassada, fins a entrar en algunes de les pintures que omplen les parets de casa, arribar a transformar-se ell mateix en carta per poder rebre correu, tenir una aventura de coneixença amb un conill

Model negatiu

JOSEP GÁLVEZ

CÒMIC

Bernardo Vergara, *Urbano: Mi colega invita*. ASTIBERRI. Bilbao, 2003.

Urbano va ser un dels pobladors de la fauna humorística d'*El Jueves* del 2000 al 2003, on ara el seu autor, el navarrès Bernardo Vergara, continua col·laborant amb la sèrie *Jaula Magna* (amb Agreda) i amb punyents reflexions sobre l'actualitat.

Dins dels esquemes sobre els quals es basteixen els personatges costumistes, Vergara va triar per al seu personatge el de la negativitat social. Aquest antiheroi de les relacions quotidianes apareix en primer lloc com un vividor que s'aprofita contínuament i sense cap mena d'escrúpols del seu entorn, i practica un parasitisme social integral. La seva actitud, d'egoisme unidimensional, necessita la incorrecció política, es a dir, va acompanyada inevitablement de la manca de respecte a les normes relacionals: de la grolleria i de la bretolada. És un personatge allunyat dels valors positius socialment acceptats, com pot ser-ho Baldomero (de Pallarès) i Tato (d'Albert Monteys), dos companys de revista dels quals s'han publicat darrerament sengles àlbums molt recomanables.

BERNARDO VERGARA

A diferència d'ells, Urbano no viu la seva marginalitat com una derrota vital, fruit d'una inadaptació a les regles col·lectives, sinó com un fet d'adaptació natural. Assumeix que la millor manera d'existir és enfrontant-se a les regles, però no des de la rebel·lia que vol canviar-les, sinó mitjançant l'aprofitament de les seves incoherències i punts fe-

bles. Llàstima que la seva funció de depredador nocturn de tot allò que necessita (elements materials, relacions sexuals i estimulants químics) la realitzi essencialment sobre els amics i parents, que evidentment aporten la seva ingenuïtat i bona fe per aconseguir mantenir una relació amb tan desiguals contraprestacions.